

De Wildenborcher

Mei 2009

"Beste buurtgenoten"

Herdenken en gedenken:

We beginnen dit nummer met een In Memoriam van ons redactielid Gea van Dommelen, die na een korte periode van ziekte op 7 februari 2009 overleed.

Jaarlijks herdenken we op 5 mei onze bevrijding van de tweede wereldoorlog en daaraan voorafgaand op 4 mei gedenken we allen die deze oorlog niet hebben overleefd. In deze Wildenborcher van mei 2009 schenken we hier aandacht aan.

In het artikel over de Joodse begraafplaats aan de Wildenborchseweg leest u hoe de nazaten van de hier begraven Joodse families omkwamen in Auschwitz.

Een onderduiker, die in 1944 een half jaar bij de fam. Oplaat woonde, schrijft over zijn verblijf en geeft aan nog steeds dankbaar te zijn voor de vrijheid die hij hier had.

In het huisarchief van het kasteel werd het gedicht "Bevrijdingsherdenking in den Wildenborch" gevonden. De schrijversnamen treft u bij elk artikel aan.

Dieren, daar hebben we als bewoners in het buitengebied allemaal wel wat mee. Vogels..., Walrot krijgt ze dicht bij huis door lokken met voer of gewoon fluiten. Hij bleef deze keer thuis om er niets van te missen, de volgende keer neemt hij ons vast wel weer mee naar zee.

In "een greep uit het leven van" leest u over een onbezoldigd veldwachter in het Grote Veld, die lang geleden een opleiding volgde om vele vogelsoorten te leren herkennen.....

Sanne's belevenissen horen hier ook helemaal bij, ze beschrijft ze in haar dagboek.....

Verder lezen we over reeën, ganzen, kikkers, salamanders....

Een haas komt ook aan bod, maar dat is wel in een heel andere rubriek, nl. in het Recept.

Kennen en herkennen van elkaar:

We maken kennis met "nieuwe" bewoners aan de Wildenborchseweg. Ze wonen hier sinds 2007. Ze zochten en vonden de ruimte en schaatsten deze winter zelfs op eigen water.

"Een foto van een Wildenborcher": Deze keer de loonwerker die al bijna 80 jaar hier woont. In elk nummer plaatsen we een foto van één of meer bewoner(s) van één adres.

Als u graag op korte termijn aan de beurt wilt zijn, meld het dan bij de redactie.

Dhr. Scova Righini schrijft over de periode begin 1800, over de enorme brand in het één van de woningen van het kasteel.

De "tennisfamilie" Dijkman vertelt ons over hun hobby. Bijzonder dat het hele gezin dezelfde vrijetijdsbesteding heeft en dat allen daarin uitblinken.

Wilt u even genieten, lees dan de vier verslagen van de WVC.

U zult er haast spijt van hebben dat u zelf geen lid bent geworden, maar dat kan alsnog in het volgend seizoen.

Gevaarlijk terrein..., drijfzand..., blauwe buizen in het bos.... Wat gebeurt er toch op de hoek van de Wildenborchseweg/Schoolhuisweg?

Jennine Staring geeft uitleg over het baggerwerk in de grachten van het kasteel.

Er is weer heel wat te lezen in deze tweede Wildenborcher van 2009.

We wensen u hierbij een genoeglijk uurtje.

Met dank aan alle schrijvers,
de redactie,

Joke Wiltink tel.(0575) 55 67 48 e-mail wiltwess@hetnet.nl

Reinier Klein Brinke tel.(0575) 55 65 12 e-mail reinierkleinbrinke@planet.nl

Inzendingen voor het volgende nummer verwachten we voor 15 juli 2009.

Uitbreiding van de redactie:

Lucie Bartel, Julia van Ditshuizen en Mariska van Ditshuizen hebben zich na de oproep op de nieuwjaarsreceptie jl. aangemeld.

De komende maand zullen we met elkaar overleggen hoe we gaan samenwerken.

Verder dank aan ieder die toegezegd heeft om zonodig mee te denken met het samenstellen van dit blad.

In Memoriam

Gea van Dommelen

Op 7 februari 2009 overleed Gea van Dommelen.
Ze is 56 jaar geworden.

De jaren die Gea in de Wildenborch woonde zullen we niet vergeten. Wat waren we blij voor Erik toen we hoorden over zijn vriendin Gea, die vervolgens op 25 juni 2004 zijn echtgenote werd. En wat waren we blij als Wildenborchers om Gea te leren kennen, haar warme belangstelling voor de mensen met wie ze kennismakte viel ons op en blijft ons bij. Die belangstelling ging ook uit naar de activiteiten vanuit de kapel waar ze graag bij aanwezig was en vervolgens volop aan bijdroeg.

Het blad De Wildenborcher is door Gea's inzet gegroeid tot een buurtblad waar iedereen naar uitzielt. Gea werd "het gezicht" van De Wildenborcher.

Ze genoot er van als er een mooi geschreven stuk ingezonden werd, maakte de lay-out steeds meer herkenbaar. De gedichten werden met zorg door haar uitgezocht. Maar de contacten die ze hierdoor kreeg met de mensen in de buurt waren voor Gea het meest waardevol. Wat hebben we veel E-mails naar elkaar verzonden, Gea beantwoordde ze altijd direct, ook al was het maar met één woord.

De onderlinge betrokkenheid als buurtgenoten, zoiets kende ze niet in de stad waar ze het grootste deel van haar leven had gewoond. Het sprak haar aan, ze wilde daar zelf ook aan bijdragen. Dat gebeurde door het voorzitterschap van de Wildenborchse Vrouwen Club. Gea had haar heel eigen manier; ze leidde de vereniging met veel aandacht voor elk lid persoonlijk, ze verstond de kunst om ieders inbreng tot z'n recht te laten komen en zorgde dat gezelligheid volop kans kreeg.

Wat genoot ze ook van de mooie plekjes in de omgeving, ze vertelde over de midwinterwandeling en de jaarlijkse fietstocht. Erik zette de tochten uit en samen deden ze vooraf een laatste controle. Op de dag zelf waren er weer andere taken te doen zoals koffieschenken.

Gea woonde maar kort in de Wildenborch, maar laat veel herinneringen na.

Haar opgewektheid, belangstelling voor mensen rondom, trouw en plezierige aanwezigheid, dat alles blijft ons bij.

Gea noemde zich part-time verpleegkundige en part-time boerin, maar ze was full-time Wildenborcher.

We wensen Erik veel sterkte om het zware verlies van zijn vrouw Gea te kunnen dragen.

Joke Wiltink.

De Joodse begraafplaats in de Wildenborch

Als je over de Wildenborchseweg rijdt richting het kasteel vanaf Vorden, zie je op een gegeven moment links van de weg een paar grafstenen staan. Dat ziet er heel wonderlijk uit, zo midden in het bos en dat is het eigenlijk ook. Het is een kleine joodse begraafplaats die daar al ligt sinds ongeveer 1860; het laatste zichtbare restant van de kleine joodse

gemeenschap die vanaf het einde van de 18^e eeuw hier heeft bestaan. Er staan 7 zerken en een aantal grafheuveltjes. Zo'n plek werd gekocht door een paar families, in dit geval waarschijnlijk door de families Windmüller en Phillips. Ze kochten het van Jan Isaäc Brants uit de Wildenborch. In 1860 woonden er 17 joden op een totale bevolking van 2920. Voordat deze begraafplaats werd gekocht zijn de joden waarschijnlijk begraven op de joodse begraafplaats in Hengelo, die daar al in 1789 was aangelegd.

Een joodse begraafplaats moet altijd blijven bestaan en mag dus nooit geruimd worden. De reden daarvan is dat joodse mensen geloven in de terugkeer van de Messias en de wederopstanding van alle Joden, waar ze ook begraven liggen. Deze wens wordt wereldwijd gerespecteerd.

Simon Plas vertelde me dat er in Singapore, op waarschijnlijk de allerduurste grond van de wereld, ook een joodse begraafplaats ligt.

Het oudste graf in het buurtschap de Wildenborch is uit 1873. De begraafplaats is nu omheind met prikkeldraad en er is een ijzeren doorgangshek, dat inmiddels afgesloten is. Er was tot 1950 een houten schuurtje bij waar draagbaren en schragen werden opgeslagen. Ook functioneerde het waarschijnlijk als 'metaarhuis' wat letterlijk betekent: 'hal der reiniging waar plechtigheden voor een begrafenis plaatsvinden'.

In 1977 werden twee zerken omvergehaald en één van de zerken is daarbij gebroken. De gemeente heeft ervoor gezorgd dat deze weer hersteld is. Na de tweede wereldoorlog zijn alle joods kerkhoven, op de plekken waar geen joodse gemeenschap meer bestond van voldoende omvang om de begraafplaats te onderhouden, overgedragen aan de betreffende gemeente. De gemeente is formeel ook eigenaar en ze zijn verantwoordelijk voor het onderhoud. Het beheer is gericht op het in stand houden van de begraafplaats. Dit is conform de wens van de Joods Israëlitische gemeenschap in Den Haag, die de begraafplaats jaarlijks controleert. Johan Pardijs, die naast het begraafplaatsje woont, houdt het ook in de gaten en doet kleine herstelwerkzaamheden; ook licht hij de gemeente in als dat nodig is.

"Oud Vorden" heeft wel eens geopperd om er een monumentje van te maken, maar dat is tot nu toe niet gelukt.

Terug naar de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in de Wildenborch

Er is niet zoveel bekend over de Vordense Joden. In 1782 woonden Levi Jacob en Jacob Mozes hier; ze verkochten loten van de Generaliteitsloterij. Zij bezochten met hun families waarschijnlijk de huissjoel in Hengelo op de joodse feestdagen. Tussen 1800 en 1811 woonden ook Jacob Koppel en Breine Heijmans met vier kinderen in Vorden. Jacob was slager en na 1811 zette hij zijn bedrijf in Zutphen voort. Drie van zijn kinderen zijn ook slager geworden, wat in die tijd een veel voorkomend beroep was onder joden, slager en veehandelaar. Eén van hun kinderen werd tagrijnhandelaar, oftewel oud ijzerhandelaar (Tagar = Hebreeuws voor koopman)

Iets meer is er bekend over de families Windmuller, Wertheim en Philips. Al deze namen vinden we terug op de zerken van het begraafplaatsje. Joseph Windmuller trouwde in januari 1837 met de Hengelose Grietje de Jong, een 'inlandsche kraamster'. Zij zijn waarschijnlijk getrouwd in de tot synagoge omgebouwde schuur in Hengelo, in de voormalige Hofstraat. De vader van Joseph, Levy Windmuller, was 30 jaar voorzitter van de joodse gemeente in Hengelo. Levy Windmuller was afkomstig uit Frankenberg, een oud stadje in Hessen aan de Eder. Hij was getrouwd met de Harlingse Betje Liefman en ze kwamen in 1840 in Vorden wonen. Daar begon hij, 67 jaar oud, nog een slagerij. Zijn zoon Heijman, geboren in 1848, had er later een manufacturen winkeltje.

In 1841 was Amon Wertheim in Vorden komen wonen. Hij trouwde in 1842 met Esther Windmuller, dochter van Levy en Betje. Sinds 1863 woonde Alexander van Koppele bij de Wertheims in. Hij overleed in 1889 en is ook in de Wildenborch begraven.

Er woonden in 1848 14 joden in Vorden.

Tegelijkertijd trok Sander Philips naar Vorden en huwde er in 1867 met de Zelhemse Diena Jacobs. De broer van Sander kwam eveneens naar Vorden en 'verwierf zich' Betjen Wertheim, dochter van Amon en Esther, als bruid. De Wertheims, Philipsen en Windmullers kregen vele kinderen, waarvan de meesten wegtrokken uit het oude dorp.

Wie liggen er nu op de joodse begraafplaats?

Er zijn 15 graven geregistreerd en wellicht zijn er meerdere personen begraven, die nergens zijn opgetekend. Op de graven staan de data van overlijden volgens de christelijke telling en de joodse telling. De namen van de degenen, die in de Wildenborch begraven liggen zijn;

Amon en Esther Wertheim (beide overleden in 1887 christelijke telling en 5647 joodse telling). Hun namen staan op de grootste grafsteen, waarvan het randschrift luidt; 'In hun leven en in hun dood waren zij niet gescheiden'.

Verder liggen er Anna Wertheim (1934 oftewel 5694) en Esther Meijer (1911 oftewel 5671) , Grietje Windmuller- de Jong (1893 oftewel 5654) en Joseph Windmuller (1894 oftewel 5655) en Sander Philips (1919 oftewel 5679) en Diena Jacobs (1916 oftewel 5676) . Van deze laatste twee zijn de stenen in 1977 omvergehaald, waarbij die van Sander Philips brak.

Er zijn ook nog 6 grafheuveltjes waar o.a. Jozef Windmuller (1876), Jacob Windmuller (1873) en Heijman Windmuller (1882) begraven liggen.

Hoe is het nu verder gegaan met de joodse gemeenschap in Vorden?

Het is duidelijk dat de Philipsen, Wertheims en Windmullers nauw met elkaar verbonden zijn geweest, maar ik weet niet hoe de families de oorlog doorgekomen zijn. Wel is duidelijk dat er van de vrij grote joodse gemeenschap in de Achterhoek, erg weinig mensen de oorlog hebben overleefd. Over de families in Vorden is nog bekend, dat Amon Philips en zijn vrouw Estella Frankenhuis in 1930 met hun twee kleine kinderen naar Apeldoorn zijn gegaan. Later kwamen zij in Deventer terecht vanwaar zij zijn gedeporteerd naar Auschwitz, waar zij allen omgekomen zijn in 1942. Bertha Philips, in 1878 geboren in Vorden, werd ook in Apeldoorn opgepakt en overleed in 1942, ook in Auschwitz.

Ik heb de gegevens voor dit artikeltje gehaald uit een artikel van Hans Kooger te Westendorp, dat ik van Johan Pardijs gekregen heb. De heer Arie Vries van de gemeente Bronckhorst heeft me verteld hoe het beheer op dit moment geregeld is en Johan Pardijs heeft me verteld hoe het er in het 'dagelijks gebruik' aan toe gaat, waarvoor dank!

Lucie Bartel

Aanvulling op "De laatste winkel hier in de buurt"

Ingezonden door S. van der Heide

Op bezoek bij de familie Oplaat te Vorden kreeg ik de Wildenborcher van februari 2009 in handen. Daarin las ik een bijdrage van Jan Oplaat en Bertus Wiltink. Naar aanleiding daarvan een stukje van mijn hand.

Maar laat ik eerst vertellen wie ik ben. Mijn naam is Siep van der Heide (geb. 1921) en ik was onderduiker bij de fam. Oplaat. Eind 1942 moest ik naar Duitsland om daar in een oorlogsfabriek te gaan werken. Daar had ik geen zin in en ik ben toen door bemiddeling van ds. van Nood bij Derk en Hanna Brummelman ondergedoken. De oudste dochter, Toos, werkte toen bij de familie Staring op het kasteel. Maar het kasteel was gevorderd voor huisvesting van bewoners van een Haags bejaardentehuis. De familie Staring woonde dientengevolge noodgedwongen in het koetshuis. Daar er in het koetshuis geen slaappleats voor Toos was, sloep deze in het huis van Oplaat.

Toen in 1944 de knecht bij de familie Oplaat wegging, vertelde Toos dat er op de boerderij van haar ouders een jongen was ondergedoken, die van beroep bakker was. Toen ben ik van de boerderij in Delden naar de bakkerij in de Wildenborch gegaan.

Gerda en Jan Oplaat waren nog kleine kinderen, maar het zijn tot op heden mijn beste vrienden. Het was best gezellig in die bakkerij, er kwamen geregeld burens een praatje maken in de warme bakkerij.

Zoals Jan en Bertus in de vorige Wildenborcher al vertelden werd er in die tijd heel veel roggebrood gebakken, vier- acht- en zestienponders. Zuur en zoet roggebrood. De klanten brachten b.v. 50 kg. roggemeel, hiervoor kreeg men dan door Oplaat gemaakte roggebroodbonnen. Tegen inlevering van een bon en het verschuldigde bakloon kreeg men dan een roggebrood. We hadden ook van veel klanten een voorraadjie tarwemeel op de meelzolder liggen, hiervan werd dan geregeld brood gebakken. Vooral op zaterdag hadden we het daar druk mee.

Er was veel verschil in de kwaliteit van dat meel, dat kwam voornamelijk door het zeven ervan. Hoe vaker het meel werd gezeefd, hoe witter en beter het meel werd. Oplaat zocht altijd zoveel mogelijk gelijke kwaliteit meel bij elkaar om daar een deegje van te maken. Op zaterdag hadden we soms wel tien tot vijftien verschillende deegjes. Sommigen moesten er ook nog appeltjes of peertjes doorgewerkt hebben. Oplaat was, wat dat betreft, iedereen ter wille. Zaterdagmorgen kwam moeder Oplaat in de bakkerij helpen om briefjes te schrijven met namen van de klanten, voor wie het brood bestemd was. Dat briefje, rood papier, werd onder in het broodblik gelegd. Als het brood gebakken was, dan keek je maar onder het brood en je wist voor wie het was.

Verder hebben we in die oorlogstijd veel gebak gemaakt. Men kwam dan in de winkel en bestelde b.v. 20 gebakjes. Dan was het: ga maar naar de bakkerij en overleg maar met Siep wat je daarvoor moet inleveren. We spraken dan af hoeveel meel, melk, boter, eieren en suiker er voor die gebakjes moest worden ingeleverd. ik vond het banketbakkerswerk heel wat leuker dan zo'n trog met roggemeel kneden.

In de zogenaamde "onderoven", waar het altijd lekker warm was, hadden we van verschillende mensen eigenteelt tabak. Die tabak moest daar fermenteren, daardoor werd het redelijk bruikbaar. Ik weet nog dat vooral Derk Jansen van "Het Schoolhuis" heel redelijke tabak had. De smaak werd mede bepaald door de grond, waarop de tabaksplant was verbouwd.

Twee keer per week ging ik met de transportfiets en bakkersmand venten. De meeste namen ben ik kwijt, maar ik begon bij Lindenschot, Klein Ikkink, Seesink, De Wegwerker, Oltvoort. Elke keer had Oltvoort het er weer over dat zijn vrouw vroeger bij Colijn had gewerkt. Vervolgens ging ik naar nog weer een Klein Ikkink. 's Avonds ging ik vaak naar het kasteel om te schaken of te kaarten met het personeel van het bejaardenhuis.

Ik heb in de Wildenborch een heerlijke onderduiktijd gehad.

Ik ben al die oude Wildenborchers nog dankbaar voor de vrijheid, die ik toen onder U heb doorgebracht.

Bedankt en het ga u goed.

Met vriendelijke groet,
Siep.

S. v.d. Heide
Gijsbrechtgaarde 8
Apeldoorn

Uit de archieven van De Wildenborch

BEVRIJDINGSHERDENKING IN DEN WILDENBORCH (Wijze: Lippe Detmold)

8 Mei 1946

G.J. Dijkman

1.

Zo zijn wij hier dan nu te saam bijeen
In grote dankbaarheid
En gaan onz'gedachten nog weer heen
Naar de bezettingstijd
Hoe nu al weer een jaar geleên
Het klonk door heel ons Neerland heen
Wat stemde ons dat blij

Refrein.

Daarom wordt het blij herdacht
Dat ons de vrijheid weer wordt
gebracht
En wij van de Moffen vrij
Hier weer leven mogen vrij en blij

2.

Vier Mei was d'algemeen'
herdenkingsdag
Toen overal de wimpel en vlag
Weer woei van gevel en trant
Wij werden reeds op een April
Bevrijd van elke Duitse gril
Paschen het vorig jaar
Kwamen wij hier al klaar

3.

Wij hebben het in de bezettingstijd
Er hier goed afgebracht
Al wordt er aan die moeilijke tijd
Wel vaak teruggedacht
Er werd door het oorlogsgeweld
Gelukkig niemand neergeveld
Allen bleven gespaard
Dat is een danklied waard

4.

Twee jongens onderduikers eerste klas
Was 't bijna slecht gegaan
Men hield zo naar 'k er van heb gehoord
Daar op een avond aan
Van Willem Bannink kwamen zij
Dat was toch ook zo heel dichtbij
De landwacht was ook daar
Dat werden zij gewaar

5.

Wat keukenwerk dat hebben zij verricht
Dat was nog wel te doen
De straf voor hun, die was dus nog al
licht
En het mooiste was toen:
Zonder te graven
Heel spoedig allebei weer vrij
Wij snappen allemaal
Dat was hun ideaal

6.

Vier jodenvrouwen werden hier een keer
In het bosch opgepakt
Die 't zag, vergeet zoiets niet makkelijk
weer
Gebroken en geknakt
Zaten zij op een wagen neer
Men dacht wij zien hen vast niet weer
Ook dat is goed gegaan
Daar denken wij nu aan

7.

Ook Hendrik Kaemingk die werd gepakt
En moest ruim een $\frac{1}{2}$ jaar
Zijn vrijheid missen en werd
neergeplakt
Nu hier en dan weer daar
Maar Gode dank ook hij kwam weer
En zo heeft het hier menig keer
Naar wel eens wordt beweerd
Zich ten goede gekeerd

8.

Zaterdag voor Paschen toen kwamen
hier
N.S.B.-ers voorbij
Hun houding was niet meer zo trots en
fier
En één van hen die zei:
Wij moeten vluchten. 't Is gewis
Dat de Tommy al dicht bij ons is
Wij dachten, ga maar hoor
Daar zijn wij niet bang voor

9.

Ook moest men of men al wilde of niet
Soms graven voor de Tot
En menigeen had dan gij kent dat lied
Heel vaak de fiets kapot
En zo kwam er in het geheel
Van het werken ook niet heel veel
Wij moesten wel eens gaan
Daar hielden wij ons aan

Noot: het lied van 'Lippe-Detmold, een prachtige stad', is een van de bekendste liederen (een soldatenmars) van het Prinsdom Lippe en zoiets als een nationaal volkslied van het land Lippe.

Bert Scova Rigini heeft inmiddels zijn onderzoek afgerond. Binnenkort zullen we het resultaat in de vorm van een biografie van A.C.W. Staring in handen hebben. Het gesnuffel en gezocht in de archieven is hiermee echter niet voorbij, aangezien een 'nieuwe klant' zich heeft aangemeld: Gerda Rossel. Al enige weken vertoeft zij dinsdags op verschillende plekken in huis, net waar er plaats voor haar is. Daar werkt zij zich door brieven en geschriften heen, op zoek naar informatie. Op haar zoektocht door het huisarchief, trof zij een gedicht aan, dat door de heer G.J. Dijkman is gemaakt. Wij denken dat velen in de Wildenborch het leuk zullen vinden dit gedicht te lezen.

10.

Met paard en wagen overal naar toe
Dat moest men menig maal
Men dacht wel eens: Als ik 't nu niet doe
Geeft dat een heel kabaal
Maar wie dat maar zo erg niet vond
En deed of hij hen niet verstond
Die heeft ook zo'n opdracht
Er wel eens afgebracht

11.

Naar dat men mij er wel van heeft
verteld
Moesten veel boeren toen
Allen een grote reis naar Varsseveld
Ook voor de Duitsers doen
Dat is de laatste week geweest
Dat staat hun nog goed voor den geest
Het ging wel niet heel vlug
Maar zij kwamen weer terug

12.

Aan al die dingen denken wij vandaag
Op dit herdenkingsfeest
En iedereen haalt zich nog eens graag
Dat alles voor den geest
Toen hier die hele moffenschaar
Met hun geschreeuw en groot gebaar
Voor de Tommy beducht
Ras hier is weggevluht.

Wie was deze 'G.J. Dijkman' ? Gerrit Jan Dijkman werd geboren rond 1879 in Verwolde. In 1932 vestigde hij zich op 'de Koop' aan de Koopsdijk op nummer 2, in 't Veen (Lochem). Zijn kleindochter, die nog steeds op 'de Koop' woont, herinnert zich dat het zaterdags en zondags altijd druk was met mensen die gelegenheidsgedichten kwamen bestellen bij haar grootvader. Gerrit Jans zoon Hendrik Jan is trouwens bij velen nog bekend als 'spölleman' en conferencier op bruiloften en partijen.

In het gedicht (strofe 4) wordt verhaald over twee jonge onderduikers, die - toen zij bij Willem Bannink vandaan kwamen - door de landwacht werden opgepakt. Een van deze - destijds jonge onderduikers - heeft zijn verhaal enige tijd geleden aan mij verteld. Het is Sebald Manger Cats. Wellicht kan zijn spannende verhaal eens voor het nageslacht - en voor de Wildenborcher - opgetekend worden!

Een van de 'jodenvrouwen' waarover in strofe 6 gesproken wordt, is hier in september 2007 nog eens terug geweest. Haar naam is Edith Jacobs. Zij heeft de plek aangewezen in het Bosket, waar zij met haar moeder, tante en nichtje ondergedoken heeft gezeten. Gelukkig is het voor alle vier uiteindelijk goed afgelopen!

Ik denk dat er uit de herinnering van een aantal Wildenborchers nog wel meer in dit gedicht teruggehaald en uitgelegd kan worden. Misschien inspireert het ze er in de volgende Wildenborcher iets over te vertellen.....

Jennine Staring

Oranjevereniging Wildenborch

Achter de schermen wordt er al weer hard gewerkt aan de voorbereidingen voor het Oranjefeest 2009. Het oranjefeest zal dit jaar gehouden worden op :

vrijdag 19 en zaterdag 20 juni

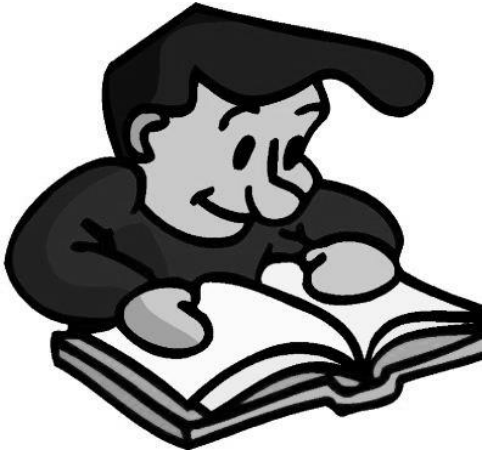
Zoals gebruikelijk is er op vrijdagavond een barbecue bij de kapel, hiervoor zult u nog een uitnodiging ontvangen met de mogelijkheid u op te geven. Mocht u, om wat voor reden dan ook, een week voor het feest nog geen uitnodiging hebben ontvangen, schroom niet en geef u op bij Harrie Dinkelman tel. (0575) 55 66 56.

Zaterdagmiddag beginnen we om 13.00 uur met de ballonnen voor de kinderen, waarna om 13.30 uur muziekvereniging Concordia ons begeleid naar het kasteel, waar de officiële opening van het feest zal plaatsvinden.

Gevolgd door de bekende volksspelen, als vogelschieten, schijfschieten, kegelen en natuurlijk het doeltrappen dat na het succes van vorig jaar niet mag ontbreken. Verder zal dhr. Kaemingk er weer zijn voor het dogkarrijden.

Wij hopen u allen te mogen begroeten op 19 en 20 juni.

De Oranjevereniging.

Het Mooiste Uitzicht van de Wildenborch

Wij van Kapelweg 3 wonen eigenlijk aan de achterkant van het huis en hebben daardoor het Mooiste Uitzicht van de Wildenborch. Dat zit zo:

Toen ik nog voer heb ik me weleens aan passagiers geërgerd die de meeuwen die altijd achter het schip hingen voerden met stukjes brood. De kunst was om de meeuwen zo ver te krijgen dat ze dat uit je hand pikten. Dat lukte na een tijdje meestal wel. Er waren echter ook lolbroeken die die stukjes brood in de sambal doopten. Je begrijpt wel dat die meeuwen helemaal gek werden van ellende als ze dat oppikten.

Vanaf die tijd heb ik me voorgenomen lief voor de vogels te zijn. Niet dat we daarvoor in de Wildenborch zijn neergestreken maar het maakt wel een deel van ons dagelijks bestaan uit.

Als we 's morgens in de kamer komen (het licht is elke dag weer anders) genieten we meestal onmiddellijk van het Mooiste Uitzicht van de Wildenborch. Dan lopen er meestal al een paar fazantenhennen zenuwachtig heen en weer omdat het voerbakje met fazantengraan nog niet bijgevuld is.

Hoe is dat zo gekomen? Er scharrelden een paar jaar geleden wel eens een paar fazanten tegen de weg aan in de pruttel die daar groeit. Ik heb daar toen af en toe een bakje met voer neergezet en dat steeds een beetje verplaatst tot het stond waar het nu staat. Een paar meter achter ons kamerraam. En die plek is inmiddels uitgegroeid tot een waar vogelparadijs. Nu hebben we aan vogels in onze mooie Wildenborch toch al geen gebrek, maar zo vlak achter het raam en in het uitzicht over de landerijen en het Bosket is dat wat anders. Leuk is ook dat, als mensen die op bezoek zijn en dat zien, met ideeën komen voor originele voersystemen. En zo hangt er ondertussen al een heel scala aan voerapparaten.

Het kost allemaal een paar centen maar dan heb je ook wat....

Als dank voor dit alles worden we 's morgens, vaak te vroeg, geport door het gezang van: Vink, Goudvink, Merel, Zanglijster, Heggenmus, Ringmus, Groenling, Geelgors, Roodborst, Boomkruiper, Boomklever, Grote Bonte Specht, Groene Specht, Koolmees, Pimpelmees, Staartmees, Kuifmees, Glanskop en/of Matkop, Tortelduif en af en toe een Bosduif. Plus natuurlijk de Vlaamse Gaaien, Kraaien en de Eksters. Terwijl in de verte de Buizerd op een paaltje zit. En natuurlijk het zenuwachtige gedoe van welgeteld 11 Fazantenhennen in diverse groepen met nu nog maar 1 Fazantenhaan in al zijn voorjaarspracht. Die heeft het maar voor het uitzoeken. Daar kunnen wij mannen jaloers op zijn.....

Het lijkt Avifauna wel. En alles komt letterlijk een graantje meepikken. Pas zat er zelfs een zwerfkat uit de fazantenbak te eten.

Een Sperwer probeert zo af en toe een vogel te slaan maar dat lukt niet zo best. Al die loedertjes vluchten dan razendsnel in een bramenstruik en in die struik hangt een oude rol prikkeldraad. We hebben die Sperwer af en toe zelfs auauu horen roepen. Op zondag komen dan ook nog steevast de reeën uit het Bosket zetten, meestal na kerktijd want dan wordt er met de losse hond gewandeld in het Bosket en daar hebben ze een hekel aan. En dat alles vinden we dus Het Mooiste Uitzicht.

Sommige mensen uit het Westen die bij ons komen snappen niet dat we, voor hun dan, de verkeerde kant opkijken maar na een paar keer krijgen ze het door. Die zien vaak liever wie er over de dijk loopt.

We hebben zo ondertussen een paar bijzondere voermethoden, de winter is wel voorbij maar een beetje de vogels bijvoeren kan geen kwaad. Als je maar rekening houdt met wat ze wel en niet mogen. De Fazanten voeren we het hele jaar bij. De fazantenhaan is nu zo mooi dat de hennen binnenkort wel op de eitjes zullen gaan zitten. Ze komen dan even heel vlug een graantje pikken. Als de eieren uit zijn, duurt het een hele tijd voordat de kuikens ook uit het bakje mogen pikken van moeders. Daar doen ze dagen over. Elke dag komen ze dichterbij de voerbak maar de pullekes mogen nog niet mee en dan opeens, na een paar dagen, vindt moe het goed als ze ook komen mee-eten. Prachtig is dat. Alle gezinnetjes krijgen dan lekker ruzie om de voerbak en dat kan er tussen die moeders best wel eens heftig aan toegaan. Want fazanten hebben flinke sporen aan de poten zitten. Maar er vallen geen doden bij gelukkig en de vrede is op den duur wel weer getekend.

Het succesnummer voor de andere vogels is de oude koekenpan. Die maak je als volgt: Smelt rund of plantaardig vet in de koekenpan. Als het gesmolten is er flink strooivoer doorheen roeren met wat extra zonnepitten. Af laten koelen tot het hard is en dan de koekenpan aan de steel, dus vertikaal, ophangen. De mezen pikken het los en er valt dan natuurlijk ook voer op de grond. Daar hebben de soorten die het kunstje van de mees niet kunnen of begrijpen weer hun voordeel van. Hebben ze weken plezier van.

Maar het allermooiste is de pot pindakaas. Daar zijn vooral de mezen stapel op. En als je ze hun gang laat gaan, kan je elke paar dagen de pot vervangen door een nieuwe. De Grote Bonte Specht is er ook gek op en is een vaste klant op het stokje wat in de pindakaas steekt. Maar lachen, jullie weten natuurlijk dat zo'n specht met zijn grote snavel altijd op het hout zit te timmeren. Als er een nieuwe pot pindakaas hangt en hij, of zij, is de eerste bezoeker, dan komt er zo'n echte venijnige spechtenpik. Maar ja pindakaas is zacht dus dan zit 'ie tot aan zijn ogen in de pindakaas. Beetje leedvermaak mag wel. Doen ze waarschijnlijk maar 1 keer.

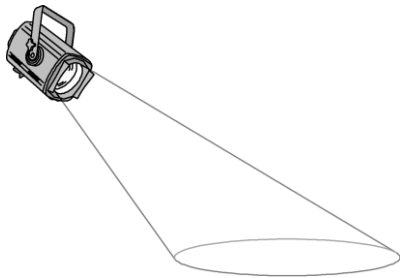
Het bevestigen van die pot is eenvoudig. Je neemt een stuk van dat stugge installatiedraad en doet dat strak om de schroefdraadrand van de pot. Met het andere einde van de draad kan je hem ergens aanhangen. Met een tweede stuk installatiedraad doe je hetzelfde, alleen zorg je ervoor dat er een lusje in zit rond een stevig rond stokje. Dat stokje steek je in de lus en duw je door tot aan de bodem van de pot. De andere helft laat je uitsteken. Als je het zo doet kan je de draad zo buigen dat het hele spul horizontaal hangt zodat de pot niet in kan regenen en ze makkelijk op het stokje kunnen landen.

Denk nu niet dat vogels voeren in de zomer niet kan, een beetje bijvoeren kan geen kwaad en zo hou je ze bij huis.

Hele pinda's is natuurlijk niet goed, want stel je voor dat zo'n jong meesje van moedermees een hele pinda in zijn strot geduwd krijgt. Dat overleeft 'ie niet. Maar wel een lekker likje zachte pindakaas.

En je wordt beloond door al het gezang natuurlijk. Persoonlijk heb ik een dagelijkse band met een vink. Ik heb de gewoonte dat als ik in de ochtend met het voer de schuur uitkom, ik twee keer fluit. Dan weten ze dat het eten er aan komt. Dan antwoordt er stevast een vink uit de spar bij de carport met een enkel fluitje. Ik fluit dan 1 keer en hij ook weer. Ik fluit dan drie keer. Daar moet hij over nadenken maar na een tijdje drie twieten. Dan ik vier, dat is er een te veel voor een vink. En dan weer één. Ja hoor, onmiddellijk weer antwoord. Zou het soms ook een vrouwtjesvink kunnen zijn.....
Je weet het maar nooit in het voorjaar.

Walrot

Een greep uit het leven van:

Hendrik Jan Meulenbrugge

Aan de rand van het Grote Veld, naast bosgebied Bronsbergen en aan de andere zijde uitkijkend op de weilanden. Dat is het plekje waar Hendrik Jan en Claudine Meulenbrugge wonen. Op boerderij "Valkenhof". Het plekje is mooi, maar het huisgedeelte wat bewoond wordt is ook heel bijzonder. Hendrik Jan heeft er jarenlang aan verbouwd en de mooiste snufjes op timmer- en metselgebied aangebracht.

Jarenlang, dat betekende in de korte perioden die hij hier doorbracht vanuit Zwitserland, het land waar hij Claudine leerde kennen. Claudine noemt haar man niet Hendrik Jan, maar Henk. Hij vertelt en Claudine zorgt voor de thee met wat lekkers erbij en ze vult het verhaal een enkele keer aan. Op mijn vraag aan Henk of hij dit stukje zelf wil schrijven komt als antwoord: " Nee, vertellen wil ik wel maar schrijven daar had ik vroeger op school al een hekel aan. De "d en t" haalde ik altijd door elkaar, er zat geen logica in. Als ik vroeg waarom schrijf je wordt met dt, dan kreeg ik als antwoord omdat het tegenwoordige tijd is. Dan zei ik: maar Rembrandt dan, dat is ook dt, en die is al meer dan 300 jaar dood. Het antwoord was: maar dat is geen werkwoord"..... We spreken af dat ik (J.W.) schrijf, maar vanwege de leesbaarheid gaat dat in de "ik-vorm".

Jeugd:

Ons huis heet 'Valkenhof' en de grond er omheen 'Valkenkamp'. Waarom die namen, dat is me niet bekend. Het is al van oudsher zo, 't zal wel iets met valken (vogels) te maken hebben. Ik ben hier geboren (1944) en getogen. Een autochtone Wildenborcher dus.

'k Heb één jongere zus. We gingen samen naar de Prinses Julianaschool, konden rechtstreeks, lopend door de weilanden, er naar toe.

Mijn klasgenoten waren Henny Rossel, Henk Berenpas, Jan Klein Ikkink en verder zes meisjes. Na de lagere school deed ik opleidingen op gebied van timmeren, metselen en de algemene vooropleiding voor leraar. In Lochem, Zutphen en Doetinchem.

Timmeren werd mijn werk en metselen bleef hobby.

Werk en Claudine:

Heel wat jaren werkte ik hier in de buurt tot ik in 1970 bij Interwand terecht kwam. Een bedrijf voor het bouwen van verplaatsbare wanden. Dat betekende dat ik buiten de landsgrens zou gaan werken. Eerst niet zo ver van hier, zoals Duitsland en Luxemburg, maar dat breidde zich uit tot landen in heel Europa en daarna ook China, diverse landen in Afrika (Nigeria, Angola, Tanzania) en meer.

Met de communicatie redde ik me meestal wel. Ik sprak Duits en een beetje Engels. In China kreeg ik een tolk om met de 12 Chinese collega's te kunnen samenwerken, dat ging goed.

Maar Spanje, dat was moeilijk. De mensen spraken niet meer dan hun eigen taal en probeer ze dan maar eens duidelijk te maken "geef me de hamer eens aan".

Lange tijd heb ik in Zwitserland gewerkt, in Genève. Claudine werkte voor het hoofdkantoor daar in Zug (40 km. van Zürich). Alle monteurs kwamen op vrijdag naar Claudine's kantoor. "Henk kwam nooit, hij regelde alles per telefoon. totdat.....de projectleider aan Claudine vroeg om de werkformulieren van Henk naar het hotel te brengen. We bleven tot 's avonds laat aan de praat en....zijn nog niet uitgepraat".

Samen huurden we een woning en woonden 9 jaar in Schmitten, (tussen Bern en Fribourg), We kozen die plaats ook omdat we dan op de Frans-Duitse taalgrens zaten, net iets gemakkelijker voor de onderlinge communicatie. Begin 1996 zaten mijn buitenlandse jaren er op en in mei van dat jaar kwamen we naar de Wildenborch.

We waren in Zwitserland al getrouwd, zomaar op een ochtend. Onze buurman was ambtenaar van de burgerlijke stand en we hadden 2 getuigen die ook burens waren. Onze huwelijksreis bestond uit boodschappen doen en ergens wat drinken.....

Veelzijdige interesse:

Na ingang van mijn prépensioen ben ik veel in en rondom het huis bezig. En regelmatig een week of langer met samen met Claudine naar Zwitserland. Hobby's heb ik genoeg, maar tijd te weinig om ze allemaal uit te voeren. Ik fotografeer heel graag; met de analoge toestellen kon ik heel veel en die gebruik ik nog steeds het liefst. Van een kameraad, die fotograaf is heb ik veel kneepjes op dat gebied geleerd.

Er liggen nog een heel groot aantal dia's (ongeveer 20.000 stuks) van al m'n reizen door de wereld. Maar tegenwoordig is alles digitaal en probeer die "taal" maar eens te leren. Als ik een nieuw toestel koop, dan wil ik wel alle mogelijkheden er van kennen en dat kost zo ontzettend veel tijd.....De mooiste foto's komen nog steeds van mijn oude toestellen met handmatig instelbare lens. Iets moois metselen, daar geniet ik van, een mooi stalraampje bijvoorbeeld of de waterput en de "toegangspoort" naar ons huis.

Met grotere stukken hout bezig zijn, zoals iets maken van berkentakken dat heb ik ook wel een periode gedaan. Er heeft jarenlang een "berken-mannetje" naast ons huis gezeten, leuk voor de wandelaars.

Na verloop van tijd zakt het in omdat het hout vergaan is. Hout bewerken zoals houtsnijwerk met een klein mesje, daarvoor heb

ik een paar middagen meegedaan met een cursus en nu red ik me er wel mee. Scheikunde heeft ook mijn interesse, als je daar genoeg van kent, dan kun je zelf springstof maken en dat deed ik. Voor oudejaarsavond bijvoorbeeld, dan kocht ik een buis bij smid van Ark (de vader van Jan) om van een afstand in het weiland te kunnen schieten, het knalde heftig. Maar het spul werkte ook voor nuttige doeleinden zoals de bevroren grond van de "perskoele" op vaders boerderij in brokken te krijgen. Voor mij was het een prachtige tijdsbesteding en het scheelde vader veel zware arbeid in de kou.

Natuur:

Naast ons huis ligt een camping van de NTKC (Nederlandse Toeristen Kampeer Club). We zijn sleutelbewaarder van de camping, meer hebben we er niet mee van doen. Vroeger wandelde ik met gasten van de camping veel in Het Grote Veld om samen reeën te kijken. Dat gebied is de laatste jaren zo vernield, je ziet er geen wild meer. Heel jammer. Omdat ik graag in Het Grote Veld (verboden terrein) liep, ben ik onbezoldigd rijksveldwachter geworden. Daarmee had je toestemming om overal te lopen. Officieel was ik controleur vogelwet, daarvoor volgde ik een studie met een afsluitend examen waarbij je 50 vogels moest herkennen. Als je er twee van miste dan was je nog net geslaagd. Gedurende 12 jaar was ik controleur. Er waren in die tijd 3000 mensen, die dat deden, dat is de laatste jaren ingekrompen tot een paar honderd. Als de politie ergens een bijzondere vogel in een kooi signaleerde, dan werd ik er wel bij geroepen om zo'n vogel als soort te herkennen zodat voor hen duidelijk werd of dat wel of niet toegestaan was. En de Bronsbergen, dat ligt aan de andere kant van de weg langs ons huis. Vroeger zag je daar veel wild, maar sinds daar een wandelpad doorheen gaat hebben de beesten er geen rustplaats meer. In de strenge winter van 1963 bijvoorbeeld heb ik er 17 reeën geteld en een koppel ganzen bivakkeerde er zes weken lang. Nu zie je er amper meer wild. Vorig jaar zag ik nog drie reeën, een geit met twee jongen.

De groene kleding, die ik bijna altijd draag, die vind ik gewoon mooi. Heeft niet met jacht of zo te maken. Ik heb wel een jachtbrevet, maar ben geen jager.

Kikkererpoel:

De kikkerpoel hebben we in 1997 laten aanleggen. We hebben subsidie aangevraagd en gekregen. De grond, die we hiermee wonnen, daarmee hebben we de weg opgehoogd. Nu zak je tenminste niet meer weg als je naar ons huis wilt.

Na de aanplant duurde het heel wat tijd voordat het een mooi plekje werd. nu is het meer weghalen van wilgenopslag en lisdodde. Zo'n poel moet je schoon houden om er voldoende zon in vangen. Geen zon betekent geen kikkers. Er zitten bruine kikkers en groene. De bruine kikkers kwaken in april met een zacht geluid, ze leggen eieren als klonten. De groene kikkers, die kwaken hard in de maand mei. In "de kom" bij het kasteel zitten ze ook, het geluid is zo sterk dat je die ook hier hoort. De groene kikker legt een snoer van eieren. We hebben er een bankje bij gezet om op ons gemak te luisteren naar al dat gekwaak. Als er één kikker begint, dan volgt de rest ook. Als je zelf gaat praten, dan zwijgen ze. Ze zwemmen in het water,

maar lopen en springen ook in het gras. Op het veld rondom de kikkerpoel, daar groeit en bloeit van alle moois zoals lupinen, meidoorn, sleedoorn, hondsroos en opslag dennen en berken. Samen met Claudine kan ik op dit plekje wel bijzonder genieten, 't is bijna zo mooi als in Zwitserland hoog in de bergen.

Dagboek van een herdershond

In de vorige Wildenborcher heb ik me al voorgesteld, maar voor diegenen, die dat niet gelezen hebben: ik ben Sanne van 't Hooge Vonder en ben een Duitse herdershond.

Door vrouwtje heb ik me laten vertellen dat er vroeger op de TV ook een serie was met de titel Dagboek van een herdershond, maar dat ging over een pastoor, en die aspiraties heb ik eerlijk gezegd niet. Ik ga jullie deelgenoot maken van wat ik allemaal meemaak in het dagelijks leven.

Ik ben op 2 september 2008 geboren in Gelselaar; ik heb 5 broertjes en 2 zusjes. Mijn moeder heet Cita van de Trippenhof en mijn vader, die ik overigens nooit gezien heb, heet Guus van de Trippenhof.

Ikzelf ben niet ingeschreven in het grote Stamboek, maar was reuze blij dat de baas en de vrouw mij ook een heel mooie naam hebben gegeven: Van 't Hooge Vonder!

Ik was een week of zeven toen ik voor het eerst kennis maakte met mijn latere baas en bazin. Zij kwamen kijken naar mijn familie en kozen mij uit....., nee eigenlijk heb ik me zo op de voorgrond gedrongen, dat ze mij wel moesten kiezen, ik was heel mooi en lief en het klikte meteen tussen ons. Vrouwtje nam mij op de arm en dat voelde gelijk heel erg vertrouwd.

De baas van mijn moeder nam mij op de arm en knipte een stukje van mijn nekhaar af, omdat ze anders niet zouden weten, welke hondje ze hadden gekozen; nou dat vond ik zoiets doms.... ik herkende de baas en vrouwtje toch uit duizenden en ik zou heus niet hebben toegestaan dat één van mijn zusjes er met hun van door zouden zijn gegaan.

Mensen weten niet half hoe goed wij kunnen ruiken en hoeveel wij weten!

Toen brak op 28 oktober de grote dag aan dat ik de wijde wereld in zou gaan. Dat was heel spannend, ik wist niet waar ik terecht zou komen. Ik nam afscheid van mijn hele familie, die al behoorlijk uitgedund was, want vier van mijn broertjes en zusjes waren al door andere mensen meegenomen. Vrouwtje nam mij op de arm, ik kreeg voor het eerst een halsband om en we gingen een eind rijden met de auto. Mijn nieuwe thuis is een oude boerderij; in de kamer stond mijn bench met daarin een doos met een dekentje, om mij warm te houden. Dat viel in het begin best een beetje tegen, zo helemaal alleen zonder broertjes en zusjes om je warm te houden. Soms mocht ik bij vrouwtje op schoot en dat maakte wel een heleboel goed.

Ik heb mijn uiterste best gedaan om niet te janken, omdat ik me zo alleen voelde en dat lukte heel aardig, ik ben maar een paar keer heel erg verdrietig geweest.

Als ik in de kamer mocht rondlopen speelde ik met mijn piepeenden en andere speeltjes en als ik wilde slapen ging ik altijd onder de stoel of de bank liggen, lekker beschut.

Na het slapen, eten en spelen ging de baas altijd even met mij naar buiten, om mij een plas of een hoop te laten doen. Dat lukte lang niet altijd in het begin, want ik kon het ook binnen soms niet ophouden..... Er is dus heel wat afgedweild en gepoetst in die tijd.

Mij uitlaten deed de baas ook 's nachts en dan keken we samen naar de maan en de sterren en luisterden we naar de roep van de uilen in het bos en alle andere nachtelijke geluiden. De vrouw ging nooit 's nachts met mij naar buiten, zij werkte in die tijd nog ergens ver weg en zij ging dan al heel vroeg in de ochtend weg.

Op die ochtenden deed de vrouw net of ik niet bestond; daar moest ik heel erg aan wennen, maar ik ging steeds meer begrijpen dat zij dan op wilde schieten, dat ze geen tijd had om met mij te spelen en dat ik niet mee kon naar het werk.

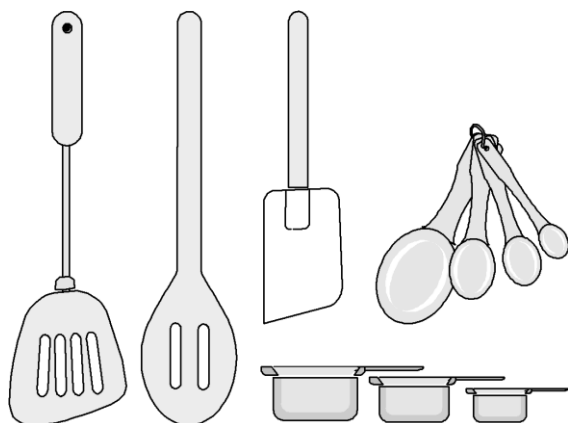
Op de grond in de kamer staan ook twee bronzen eenden, die hol zijn; daar heb ik heel veel mee gespeeld. Omdat ze zo levensecht zijn, pakte ik ze steeds in hun nek en sleepte ze over de grond. Als ze op elkaar vielen dan maakte dat een heel mooi geluid.

Trouwens met spelen wil ik altijd twee dingen tegelijk. Ik heb het liefst een bal of zoiets in mijn bek en dan ook nog een speeltje waar ik mee kan voetballen en dat tegelijkertijd. Als dan ook nog de vrouw of de baas met hun benen over elkaar zitten, dan speel ik ook nog met die bungelende voeten, dat is helemaal het einde.

Inmiddels is mijn bench verhuisd naar mijn eigen hok op de deel, dat is een heel mooi hok met een raam, waar ik naar buiten kan kijken en waar ik graag ben als ik niet op pad ben of buiten aan het wandelen.

Tot de volgende keer!

Een stevige poot van Sanne voor alle Wildenborchers!

Deze keer een **Recept** waar ik persoonlijk niet achter sta... want ik lust geen haas. Maar de restanten van de afgelopen jacht liggen nog in de vriezer en dit is het moment om die restanten bij wijze van afscheid van de winter te verorberen. Bij mijn man thuis werd heel vaak wild gegeten want hij had een "oom" die koddebaaier (voor de niet-Betuwnaren: dat is een soort jachttopziener) was op de Mariënwaard in Beesd en daar kwam

natuurlijk ook het nodige wild vandaan. Ik heb er nooit van gehouden maar omwille van een goed huwelijk moet je weleens.....

Hierbij een origineel recept voor het bereiden van haas. Een recept dat ik gekregen heb van een vriendin, diep uit de wouden van het Grote Veld.

Men neme:

- een Haas
- 100 gram gemengde Paddenstoelen (bakje uit de koeling bij de Super)
- 2 Uien
- 5 dl. Wildfond (potje bij de Super)
- Laurier, Kruidnagel en Jeneverbes
- 100 gram Peperkoek
- 50 gram Boter
- 60 gram Bloem
- Rode Wijn
- Peper en Zout.

Kruid de bouten met peper en zout en braad ze aan in olie. Doe de in vieren gesneden uien erbij en laat deze even meekleuren. Blus af met een flinke scheut rode wijn. Wildfond, paddenstoelen, kruiden en peperkoek bijvoegen. Laat het geheel met het deksel op de pan op laag vuur gaar worden. Een paar uur.

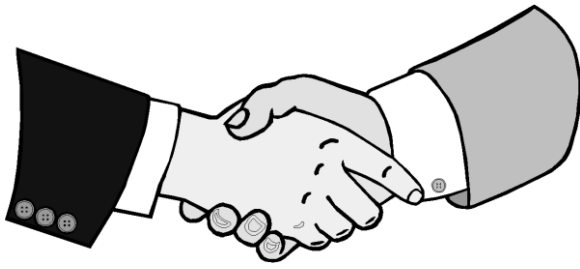
Als de bouten gaar zijn het vlees uit de pan halen, boter smelten en de bloem erdoor roeren. Dan de jus van het braden erbij gieten en goed roeren. Het vlees in de pan doen en alles nog even lekker opwarmen.

De rug van de haas fileren. Braad de filets om en om mooi bruin en laat ze een kwartier rusten. Rol ze in aluminiumfolie en houd ze warm op een schaal boven een pannetje heet water.

Serveer er rodekool, spruitjes en gebakken rosetjes aardappel uit de oven bij en eventueel tutti-frutti, stoofpeertjes en/of preiselbeerencompôte. Wat er ook heel lekker bij is zijn gecarameliseerde Amsterdamse uitjes. Heel simpel: Smelt suiker in een pan tot caramel en fruit daarin de goed uitgelekte Amsterdamse uitjes. Wel warm opdienen.

Het lijkt mij heerlijk... Eet allen weer bijzonder smakelijk.

Marjo.

“Even voorstellen”

Naar aanleiding van de Midwinterwandeling van de Wildenborch kwamen we in contact met de redactie van de Wildenborcher. Ja, inderdaad, ook wij wonen hier sinds twee jaar. Hoog tijd om ons voor te stellen.

Sinds maart 2007 wonen wij, Han en Wilma Bakker en onze hond Aegir, aan de Wildenborchseweg nummer 10. Hoewel het een hele verandering was, kwamen wij niet van ver. Han werkt vanaf 1978 als orthodontist in Zutphen. Op en rond de Wildenborch lopen heel wat bekenden van hem. Wilma heeft 25 jaar als lerares Frans in Doetinchem gewerkt. Eerst op de Dag- en Avondscholengemeenschap voor Volwassenen en daarna aan het Graafschap College.

Sinds 2002 is Wilma als educatief auteur werkzaam voor uitgeverij ThiemeMeulenhoff in Zutphen. Met een aantal collega's schrijft ze schoolboeken Frans voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Inspirerend en creatief werk, dat ze voor het grootste deel thuis kan doen.

Wij kwamen in 1978 van een klein dorp ten noorden van Groningen en zochten een huis in een dorp in de buurt van Zutphen. Het werd geen dorp maar het centrum van het historische stadje Doesburg. Wij hebben daar 29 jaar met veel plezier, in een prachtig oud pand, gewoond. Onze vier kinderen zijn daar opgegroeid en hebben genoten van de mooie tuin en de spannende zolders.

De kinderen zijn uitgevlogen en wij hadden zin om wat meer groen om ons heen. Zo begon onze huizenzoektocht ten oosten van Zutphen.

Tot onze verrassing vonden we dit prachtige stuk natuur hier aan de Wildenborchseweg. We voelden ons hier al heel snel thuis. We genieten elke dag van de natuur, de heerlijke geur van de dennen, de watervogels, de hazen, de konijnen en zien af en toe zelfs een ree. We wonen in een heel gezellige buurt. De huizen liggen ver uit elkaar, maar toch voelt het of de buren dichtbij zijn.

Aegir, een Briard van vier jaar, is helemaal door het dolle heen dat we hier zijn komen wonen. Takken sjouwen was al zijn grootste hobby en daarmee kan hij zich hier volledig uitleven. Tot overmaat van geluk heeft hij in Olivier, de viervoeter van de overkant, een grote vriend gevonden.

Onze familie is afgelopen herfst uitgebreid met het eerste kleinkind, Hanne. Een hele nieuwe ervaring, en vreselijk leuk. Het jonge gezin is vlakbij komen wonen, in Exel. Dus we kunnen de ontwikkelingen van dichtbij meemaken.

We genieten van de verschillende seizoenen. Hier buiten beleef je dat meer dan in de stad. We hadden het geluk de laatste twee winters op ons eigen water te kunnen schaatsen. De afgelopen winter was echt top, met eerst ijspret, inclusief koek-en-zopie, en vervolgens veel sneeuw.

Bij Wilma, die vroeger in Zweden heeft gewoond, kwamen de Scandinavische roots weer helemaal boven.

Ze heeft meerdere langlauftochten gemaakt in de bossen om ons heen.

Nu zijn we in afwachting van het voorjaar en we verheugen ons op de mooie zomeravonden met de nachtelijke bosgeluiden zoals het geroep van de uil.

Han en Wilma Bakker - van de Panne

Foto van een Wildenborcher:

Dhr. J. Huls

Naam: Jan Huls
Geboren: 17 mei 1929

Adres: Giezenkampweg 3

Geboren op ditzelfde adres,
heeft altijd hier gewoond

Ging naar de lagere school op
de Kranenburg

Beroep: loonwerker

Wat is dit????????

In de vorige Wildenborcher stonden twee foto's van een voorwerp dat Janny Reintjes was tegengekomen in een verborgen hoekje op zolder. Zij had geen idee wat het voorstelde en riep uw hulp in. De Wildenborcher was nog maar net uit of het antwoord kwam al binnen.

Het gaat hier om het Hoogeveen's Dicteerdoosje. Er horen papieren lettertjes in het onderste gedeelte, kleine vakjes voor losse letters. Bredere vakjes voor de dubbelklanken oe/ooi/sch etc. De kinderen konden het bovenste gedeelte eraf halen. Op de richels steunden dan de lettertjes en zo konden ze de woorden leggen die de leerkracht dicteerde. Het is uitgegeven door Wolters Noordhof te Groningen en het hoort bij het Aap Noot Mies leesplankje.

Het antwoord kwam (hoe kan het ook anders) van Jenny Nijsink van de Prinses Julianaschool

BRAND OP HET BOUWHUIS

door B. Scova Righini

Brand, wie vreest het niet? En wie hoopt of bidt niet dat het hem of haar bespaard zal blijven? Kennelijk heeft het ook een - voor mij wezensvreemde - fascinerende werking op velen, afgaand op de horden belangstellenden die branden trekken - belangstelling voor vernietiging en leven liggen dicht bij elkaar in de onvatbare menselijke geest.

In vroeger dagen zal de angst voor die verzengende en verwoestende kracht nog veel sterker zijn geweest. Door het zeer brandbare materiaal waarmee huizen en boerderijen waren gebouwd en de primitieve brandblusmiddelen was het afbranden van een boerderij of huis een tamelijk vaak voorkomend fenomeen.

Wanneer omstreeks 1800 dan ook een brandspuit wordt uitgevonden en op de markt komt, is de aanschaf daarvan het gesprek van de dag in de markten. Hele vergaderingen van de Vordense, Barchemse, Hengelose en noem maar op welke andere markt werden in de periode 1800-1810 gevuld met de aanschaf van de brandspuit en de opberglocatie. Wanneer vanaf 1817 de gemeenteraad haar intrede doet, is het brandreglement telkens weer een belangrijk gespreksonderwerp. Zo wordt in de Vordense gemeenteraad in 1826 een nieuw reglement vastgesteld en bepaald dat de brandspuit wordt opgeborgen in het Huis en bediend zal worden door de zes Wildenborchers Albert Klein Ikkink, Reinder Sasse, Zoon Meulendijk, Evert Meulendijk, Garret Nijland en Willem Hagenbeek.

Tien jaar daarvoor heeft zich een enorme brand voorgedaan op het Bouwhuis, Starings eigen boerderij, thans het (voormalige) koetshuis. Tot voor kort was eigenlijk nauwelijks wat bekend over het in vlammen opgaan van boerderijen in de Kring van Wildenborch. Het was zo gewoon dat in oude bronnen er maar zelden melding van werd gemaakt. Ook van de brand op het Bouwhuis was nauwelijks iets bekend. Alleen uit een aantekening van Starings zoon Willem die een zeer interessante persoonlijke levensencyclopedie - een dagboek kun je het niet noemen - bijhield, was bekend dat de brand had plaatsgevonden.

Tot ik bij het lezen van het laatste archiefmateriaal voor de biografie van Staring die in oktober verschijnt - je hoort tegenwoordig je eigen werk uit te venten - een brief van Starings tweede vrouw Charlotte aan haar zuster Cornelia tegenkwam met een 'real life verslag'. Ongetwijfeld tot genoegen van de sluimerende pyromane gevoelens van de lezers, volgt hieronder een integrale weergave van het deel van de brief waarin de vreselijke ramp, niet in de laatste plaats voor een deel van de veestapel die in de vuurzee omkwam, wordt beschreven. Alleen is het taalgebruik en interpunctie zo af en toe wat gefatsoeneerd om de leesbaarheid te vergroten. De brief geeft tevens een goede indruk hoe men, in afwijking van de tegenwoordige steriele digitale prietpraat, op een wel- en meelevende wijze met anderen kan communiceren.

Lieve allerbeste zusje, hartelijk dank voor u lieven deelnemende brief, die mij zo regt verkwikte. Als men in druk is, doen zulke brieven, als de uwe zo veel goed, ik lees hem dan ook nog al een enkele keer over.

Gij wilde gaarne nog meer van de brandt weten, en hoe het aangekomen [ontstaan] is. Daar kan men volstrekt geen gissingen op maken, als dat het wel mogelijk is, dat het onweder of eigenlijk blixsem in brandt gestoken heeft, daar wij naderhand gehoord hebben, dat 2 of 3 menschen het die nacht stek hebben zien weerlichten, Om negen uur was het vuur in het bouhuis reeds uit geweest, (aan die kant van de schoorsteen is het ook niet begonnen). Om twaalf uur ging de koetsier na bed, moest over den deel na zijn hokje, waar hij sliep bij de paardestal, en zag toen nog niets. 's Morgens om zes uur moet het nog niet gebrandt hebben; toen had een van de boeren nog deze kant uitgezien en een uur of iets minder daarna, stondt het dak boven den deel reeds in volle vlam; de koetsier werd door iets dat hij hoorde vallen wakker (zo dit niet gebeurd was, had de arme mensch, met beesten en alles kunnen verstikt of verbrand zijn eer men er iets van mist!) vloog op, en zag reeds de vlam boven zig. Hij wilde door het bouhuis of den deel, maar daar zag hij zoals hij zegt, reeds alles in vlam, kroop toen op handen en voeten door de paardestal, daar hij gelukkig (en de bedwelming waarin hij moet [zijn] geweest) de deur open stoten [kon], trok toen aan de grote bel van het bouhuis, maar op welk een manier, dat er niet [meer] mede kon gebeld worden, dus onmogelijk spoedig hulp te krijgen; de kleine bel op het huis, die ik alle ogenblikken aantrok, kon men door de sterke wind niet horen, de meiden hadden tog nog de bel uit het bouhuis gehoord, vlogen uit hun bed, en na beneden, de ene kwam bij ons met de woorden 'Dhr en Mevr. schrik niet, er is brandt in het bouhuis'. Verbeeld U wat die tijding op ons deed, en dat wij in een ogenblik op waren, kunt gij begrijpen. Het eerste dat ik uit de kamer komende zag, was tegen de muur boven op de gang het weerkaatsen van de vlam, ô lieve zusje, het was een ijselijk gezigt, zo digt bij. Het eerste dat ik deed, was, mijn kinders vorsigtig te roepen en hen te vermanen met bedaardheid, maar egter spoedig op te staan en beval de kindermeid, die dit ook zeer goed en vrij bedaard deed, hun gauw wat aan te kleden, en beneden te brengen. De jongens waren in een ogenblik beneden [. . .] ik had regt medelijden met hun, in al mijn angst, zij waren mij, vooral de twee oudsten, dien dag regt behulpzaam. Ik vloog alle ogenblikken na beneden naar boven, en dan op de stoep. Mijn lieve Staring, die dit zo zuur moest betalen, hielp met de twee of drie meiden, de rijtuigen uit het koetshuis halen, en verbeeld u dat indien Staring ze er niet uitgehaald had, de drie paarden ook zouden verbrandt zijn. De knecht was zo zijn bewustheid kwijt, dat hij die ongelukkige dieren niet zoude gered hebben, hij toonde die morgen niet veel heldenmoed, het is maar dat de mensch als bewusteloos was, maar hier had hij toch aan moeten denken, toen hij wakker is geworden. Denkt men dat de 7 beesten en alles wat daar in het hooihuis leefde reeds dood was, behalve de goede Sultan, die men nog heeft horen huilen, maar niet kunnen redden! Hoe de eenden en zwaan dan, vraagt gij, daar deel aan kunnen hebben? Die werden als de gracht toe was, altoos in het bouhuis gezet, de konijnen en een duifje van de kinderen zijn ook een prooi der vlammen geworden. Die had men er nog wel uit kunnen halen, als men maar menschen had gehad om te helpen, degene die er eerst kwamen stonden het aan te zien in plaats van te helpen. Uit de melkkelder is nog meest alles gehaald maar in de keuken is veel, meest alles, gelijk alle [?] die zeer veel kosten, en 2 mooie geweren enz verbrandt. Gelukkig dar er op dat ogenblik, niet veel voorraad van koren en hooi was, maar begrijp nu eens lieve fee wat ik gevoelde, juis geloof ik u dat al geschreven te hebben, toen Staring bij mij op de stoep kwam met de woorden 'Ik ben lam naar mijn leven'.

Dit nu bij dit akelig schouwspel 't welk wij voor ogen hadden. Gij vraagt of wij geen spuit hadden, ja wel twee, maar ongelukkig was er niemand die er mede te regt wist. De kamer, en een gedeelte dat er vooral bijhörde, liet de koetsier verbranden. Ik smeekte Staring Rive [de dokter] te laten halen, dat hij eerst niet wilde, maar toch op mijn verzoek deed, er ree iemand te paard naar Lochem om een spüter te vragen, die kwam er ook met de dokter tegelijk, in minder dan een uur drie spuiten met een menigte menschen, maar gij begrijpt, dat die alleen maar de laatste damp konde uitblussen. Te redden was er toen niet meer. Wij kunnen niet genoeg roemen over die hulp van Lochemers, en de deelneming die men ons van alle kanten toonden. Rive bleef hier den hele dag wat mij niet weinig troost gaf. De koetsier werd met de Chais [tweewielig rijtuigje] na Zutphen om [?] te halen en daarmede schreef Staring zelf aan de meisjes; en aan Lot [zuster van zijn eerste vrouw Everdina van Löben Sels]; Jacqueline [andere zuster van zijn eerste vrouw] was juist toen te Zutphen en propareerde aan onze kinderes om dien avond met haar na het Geesink te gaan, en werden de volgende dag hier [terug gebracht]. Hoe ons dat verkwikte kunt gij gevoelen lieve fee. Wij waren van beide kanten regt aangedaan. Wij kregen hier door ook nog verscheide visites van Hackfort, Verwolde enz.; behalve van onze naasten burens Medler, die vergenoegde zig met een mondelinge boodschap, was dat niet hartlijk!

De schrik heeft mij geen kwaad gedaan. Het was goed zeide Rive dat ik hier de dag veel te lopen en te bestieren had (ik geloof dat wij voor 40 menschen moesten te eten geven, zo beneden en boven samen genomen, die hier met alle met de spuiten gewerkt hadden) en om elf uur had ik nog om geen eten gedagt.

Met Staring zijn been [de dichter had die tijd zijn been gebroken], moesten er ook beneden twee bedden gezet worden, hetwelk ook voor donker moest geschieden. Het begint nu wel te beteren, maar hij kan er volstrekt niet op gaan staan; hij kan er van de ene kamer in de andere met een kruk en stok, en dan moet ik hem nog vasthouden, dus kan ik niet denken om uit te gaan, daar hij mijn hulp gedurig nodig heeft; ik heb nu tog hoop daar het iets begint te avanceren [. . .]. Ik had de eerste twee dagen vreeslijke hoofdpijnen, en in de benen, maar ben nu weer geheel wel, behalve gedurig en vooral 's avonds en 's nagts een gejaagdheid, maar het zal wel overgaan, vrolijk zal ik nog zo gauw niet kunnen wezen, maar ik gevoel zoals wij allen dat wij niet genoeg dankbaar, aan het opperwezen kunnen zijn naar ons nog voor erger ongelukken bewaard te hebben [. . .].

Onze hobby:

De (tennis) familie Dijkman.

De familie Dijkman, van de Kapelweg 8, wordt ook wel de tennisfamilie genoemd. Dat is ook niet zo vreemd want vader, moeder en de 4 kinderen tennissen allemaal. De een heeft meer talent dan de ander maar iedereen is even fanatiek en tennist dus met evenveel plezier. Hoe het allemaal, wat tennis betreft, bij ons in elkaar steekt kunt u hieronder in volgorde van oud naar jong lezen:

Vader Martie (51): Samen met zijn tennispartner André van de Vlekkert speelt hij geregeld mee in toernooien in de Achterhoek. Hij doet dit voor zijn plezier maar komt wel geregeld met prijzen naar huis. Het liefst zou hij meer uren willen doorbrengen op de tennisbaan maar dit lukt helaas niet altijd i.v.m. zijn drukke werkzaamheden.

Moeder Ina (50): Speelt iedere zondagavond met een vaste groep een spelletje tennis. Zij tennist echt voor de ontspanning en om gezellig te kletsen met haar tennisgroepje. Moeder Ina is ook vaak het Logistieke Hart van de tennisfamilie.

Lisette (21): Ging op 8 jarige leeftijd mee naar de tennisbaan om haar vader Martie aan te moedigen. Tennissen leek haar zo leuk dat ze zich opgaf voor de lessen. Al rap bleek dat ze een aardig balletje kon slaan. Door deze goede resultaten kwam zij al snel op een "tennisschool" terecht, en nu geeft zij zelf les. Ze doet dit ondertussen 5 middagen en 5 avonden in de week met een grote inzet en met veel plezier.

Evelien (20): Hoorde de enthousiaste verhalen van haar zus over het tennissen aan en het leek haar ook wel wat, zij was dan ook gelijk verkocht. Wel moest ze kiezen tussen judo en tennis. De keus was niet zo moeilijk, het werd tennis! Zelf geeft zij nu ook les in bal en slagvaardigheid aan kinderen van 5-7 jaar. Achter het huis aan de Kapelweg werd en wordt er veel getennist door de zusjes.

Martine (19): Vond tennissen achter het huis wel heel erg leuk maar wilde ook wel een gokje wagen op de baan. In eerste instantie leek Martine niet zoveel talent te hebben als haar zussen, maar dat bleek helemaal niet het geval te zijn. Al heel snel bleek zij een heel goed inzicht in het spel te hebben. Zij werd dan ook 3 maal Gelders kampioene en speelde K2 toernooien (dat zijn de hoogst geklassificeerde jeugdtoernooien). Nu speelt ze in de A-toernooien en staat op de Nederlandse ranglijst op ongeveer de 50ste plaats; en in de dubbel rond de 30ste plaats. Martine en Evelien mochten voorspelen bij de tennisbond. Martine ging door, Evelien niet. Martine kwam net als Lisette terecht op een tennisschool.

Martine heeft het meeste bereikt van allemaal zoals:

- 3x Gelders Kampioen
- Landelijke top bij de jeugd (top 10)
- 6 A-toernooien gewonnen
- 2x een finaleplaats in een A-toernooi
- 6x een halve finaleplaats in een A-toernooi.
- Toernooien in Denemarken, Bulgarije en Duitsland

Afgelopen kerst heeft ze tegen de nummer 10 van Nederland gespeeld, ze kon goed meekomen, maar in 3 sets ging ze er net af. Dat was heel erg jammer want het meisje dat de wedstrijd won speelt nu in Australië een grandslam. Martine heeft getraind in Ede, Lichtenvoorde, Genderingen, Dinxperlo en Hengelo (Ov.). Op dit moment wordt ze getraind door Jürgen ten Hove in Apeldoorn. De zussen tennisten gemiddeld zo'n drie keer per week en speelden ook veel toernooitjes. En met succes.

Anneleen (16): Kon als jongste van het gezin natuurlijk ook niet achter blijven en kwam al op 6 jarige leeftijd bij de tennisbond. Ook Anneleen heeft veel mini- en andere toernooien gewonnen. Ze speelt nu nog steeds in veel toernooien en doet het op dit moment ook erg goed. Onlangs heeft ze haar eerste 3- toernooi nog gewonnen.

Op dit moment spelen alle zussen nog Nederlandse- en Duitse competitie:

Lisette in Vorden.

Evelien in Apeldoorn

Martine in Apeldoorn

Anneleen in Eibergen

De Duitse competitie spelen ze allemaal samen in 1 team. Er is veel niveauverschil maar daarom is het niet minder gezellig! Begrijpelijk geeft al dit "getennis" met brengen, halen, trainen, etc. in het gezin Dijkman een grote logistieke drukte. Maar gelukkig voor Ina en Martie rijden er steeds meer Dijkmanzussen rond in een eigen autootje. Dus drukte alom en heel veel kilometers. Maar het blijft toch een prachtig spel en we zouden het, geen van ons allen, voor geen goud willen missen!

Voorlopig gaan we met ons allen in deze lijn voort.

Tennissen en gezelligheid!!

Groetjes van de zussen Dijkman.

Wildenborchse VrouwenClub

Hier volgt een weergave van vier bijeenkomsten

BINGO

Door het naar het verkeerde e-mailadres te sturen, is dit verhaal al wel weer van een tijdje geleden. Maar ik wil u toch nog graag mededelen hoe het er aan toegaat bij de WVC.

Een luide kreet klonk door de Wildenborch. Het was 30 oktober en de Wildenborchse vrouwenclub ging weer van start. De kapel was in gebruik voor de tentoonstelling van pluimvee, dus weken wij uit naar Taveerne "de Wildenborcherhof". Maar of dat echt nodig is geweest..., er werd naar mijn idee net zo veel gekakeld als in de kapel met al die kippen. De eersten waren nog niet binnen of de discussie over de bingo was al aan de gang. Ook ik moet toegeven dat het niet mijn favoriete spel is en dat ik mijzelf ook ongeveer 30 jaar ouder waande. Maar zo heeft iedereen zijn meug en bij een vrouwenclub kan het eigenlijk ook niet ontbreken; een avondje bingo.

Voor de bingo van start ging hield Gea eerst een welkomstwoord. Ze heeft verteld dat het zo fijn is dat de mensen hier zo meelevend zijn met elkaar, terugwijzend op het plotseling overlijden van Jurrie Klein Brinke. Dat we dat mogen koesteren en volhouden in deze gemeenschap. (Nog niet wetende dat zij zelf aan kanker leed. Wij hopen dat Gea het medeleven van de mensen hier ook zelf zo heeft mogen ervaren. Gea blijft in onze herinnering.)

De volgende mededeling was dat we tot onze vreugde twee nieuwe leden mochten verwelkomen Karin Tiemessen en Noortje Veldhuijzen. Noortje stelde zichzelf voor en vertelde waarom zij zich verbonden voelt met de Wildenborch en het fijn vindt dat ze ook welkom is bij de vrouwenclub. Verder werden er nog een paar mededelingen gedaan en toen was daar het grote moment aangebroken.

De koffie met gebak nog maar net achter de kiezen en de glazen werden al volgegooid. De één een frisje om goed bij de positieven te blijven en de ander een alcoholische versnapering om het verdriet alvast weg te drinken.

Allemaal een bingokaart en daar ging het van start. Met Henriëtte Otten aan het roer, vlogen ons de getallen en ballen om de oren. De spelregels werden onderwijl een beetje bedacht of hier en daar aangepast. Maar dat was geen probleem, de bingokreten werden al redelijk snel geroepen. Met de ballen nog rollend over de tafel kon Mien van de Kamer de prijs ophalen voor de bovenste rij en ook Joke Wiltink, Stien Brinkerhof en Gerda Bijenhof vielen in de prijzen.

Al waren de meningen in het begin van de avond verdeeld over dit spel, de hilariteit was groot en er volgde nog een ronde. Ditmaal Gerda Wezinkhof die het rad mocht bedienen. Nou, dan is het opletten hoor!!! Geen makkelijke opgave, voor haar zelf ook niet, want de twijfel klonk bij sommige getallen door. 78?..... gaan onze kaarten wel zover???

Erna Otten joeg ondertussen iedereen nog de stuipen op het lijf door plotseling op te staan, zodat iedereen dacht dat de bingo al gevallen was. Maar nee, ze moest een andere pen. Geruststellend konden we het spel hervatten en enkele ballen later klonk er weer een 'Bingo'. Karin, ons nieuwe lid, had het geluk met haar. Daarna volgde Gerda B. voor de bovenste rij en met het kado nog in de handen galmde Gerda W. alweer 'Nummer 61' door de zaal. Ja, die Gerda W. die weet wel van aanpakken. En wie won de volle kaart?, geloof het of niet; juist Gerda B! Al gekscherend werd er 'valse bingo' en 'corruptie' geroepen, maar het was echt een goede bingo. Gerda B. voelde zich een beetje bezwaard om het kado in ontvangst te nemen, maar dat is natuurlijk onzin. Eerlijk is eerlijk: Bingo is Bingo.

Met zoveel commotie gingen we ook nog voor een derde ronde. Hannie Ezerman, Els Servaes en Claudine Meulenbrugge vielen dit keer in de prijzen maar het was toch weer Gerda B. die de bingo had met de volle kaart. Als het een staatslot was geweest dan was ze nu miljonair, het lot was haar zeer gunstig gezind. En weet u wat het grappigste was, dat Frieda en Gerda B. nog extra hadden geruild met hun kaarten. Zo zie je maar weer, het lot heb je niet in eigen hand. Alhoewel Frieda, jij hebt het toch wel heel even in handen gehad.

Na drie rondes is het ook wel leuk geweest, het bestuur was door de prijzen heen en de lachspieren hadden we ook weer genoeg getraind. Ik moet op mijn mening terugkomen, bingo hoeft niet saai te zijn. Al mag het wel duidelijk zijn dat niet iedereen hier een traditie van wil maken. Het was weer een succesvolle opening van de WVC.

Liesbeth van Ark

TNT-Post kan werkdruk niet meer aan...

Alweer de laatste donderdag van januari, dat betekent weer een gezellig avondje WVC. Het maken van kaarten stond ditmaal op het programma. Twee dames van Sueters waren uitgenodigd om deze avond te vertellen over het hoe en wat. Maar voordat we daarmee aan de slag zijn gegaan, had Noortje nog een verzoek om namens de WVC iets voor Gea te maken. Gelukkig had zij zelf al een idee en dat al een beetje uitgewerkt. Een wandkleed in groen en blauw. Op het groen (gras) heeft iedereen een bloem, koe, schaap of een steen van het pad dat naar de horizon leidde gemaakt, met daarop een persoonlijke tekst en/of naam. En op het blauw mooie sterren. De gedachte hierachter, omdat Gea het buitenleven en de dieren heerlijk vond. Met groepjes van vier zijn we ermee bezig geweest, zodat de rest ondertussen aan de slag kon met het creëren van een kaart. Het werd deze avond wel duidelijk hoeveel echte Crea Bea's er zich onder de WVC bevinden. Maar positief gestemd is iedereen toch druk met welke kleur en doe ik met bloempjes of met streepjes en andere dilemma's. Er is zo'n beetje een heel uitwisselingsprogramma wat betreft de scharen, mesjes, lijm, etc. Maar dat hadden de meesten geloof ik niet eens in de gaten met het gezellige gekeuvel. De avond liep teneinde en velen vonden het best een "zware bevalling", maar het resultaat mocht er best zijn. Toch bleek niet iedereen gecharmeerd te zijn van deze actie van de WVC.

Nog maar net bij kunnen tanken van de drukke decembermaand, zitten de medewerkers van TNT alweer helemaal in de stress, door al die Wildenborchse dames die nu verslaafd zijn aan het maken van kaarten.

Het was weer een enerverende avond en voor de volgende maand staat een lezing op het programma over Haptonomie. Dus wees alvast bewust van jezelf en noteer het in de agenda.

Liesbeth van Ark

2 Haptonomen en 30 Wildenborchse vrouwen...

Op donderdag 26 februari kwamen de Wildenborchse vrouwen bijeen in de kapel voor hun maandelijkse avond. Dit keer na vier weken die gekleurd waren door een heel verdrietige gebeurtenis; het overlijden van Gea. Alma vertelde dat Noortje en zij het door de vrouwen gemaakte wandkleed een paar dagen voor haar dood bij haar hadden gebracht. Voor Gea was het een waardevol gebaar geweest.

Deze avond was het woord aan 2 haptonomen: Noam Shalgi en Roos Bits. Beiden in het derde jaar van de haptonomie-opleiding. In eerste instantie gaven ze geen uitleg via woorden, maar wilden ze ons laten **ervaren** wat haptonomie is. Ze vroegen ons in een kring te gaan zitten en stelden daarna vragen als: Hoe ging dat, het opstaan, de tafels wegschuiven, de stoelen in een kring zetten en dan weer gaan zitten? Hoe voelen jullie je nu? Voelt dit anders dan achter een tafel zitten? In welk opzicht voelt het anders? Vinden jullie dit prettiger? Wat voel je van de vrouwen die aan weerszijden van je zitten? Kortom: ze vroegen ons bewust stil te staan bij onze gevoelens op dat ogenblik. Deze vragen riepen nogal wat gemor en gegiechel op en er kwam maar mondjesmaat antwoord.

Roos en Noam vertelden vervolgens iets over de achtergrond van de haptonomie, de leer van het gevoel, de aanraking. In onze maatschappij ligt de nadruk op het denken en doen en wordt minder aandacht geschonken aan het gevoel. Wanneer die drie niet in evenwicht zijn, kunnen klachten optreden als moeheid, onrust, rugpijn. Door samen met een haptonoom die benoemt wat hij waarneemt, de reacties van je lichaam te onderzoeken, kun je je bewust worden van de onevenwichtigheden. En daarvan leren, zodat de balans mogelijkerwijs toeneemt. We deden nog wat oefeningen. Stonden in twee rijen tegenover elkaar, kregen de opdracht naar de overbuurvrouw toe te lopen en te stoppen op het moment dat je dat wilt. Het besluit te nemen dat de grens van nabijheid bereikt is. Moeilijk, moeilijk. Een aantal van ons liep door tot ze elkaar konden omhelzen. Doe je dat omdat je elkaar wilt omhelzen of omdat je niet wilt/durft te stoppen? Daarna kwam de vraag ons om te draaien en terug te lopen: naar de muur toe. Is dat anders, voelt dat anders? En waarom? Vervolgens werd ons gevraagd een plek in de ruimte te zoeken. En wat bleek? We gingen allemaal langs de kant zitten of staan. Als enige in het midden staan en daarmee buiten de groep vallen, dat deed niemand. We bleven lekker dicht bij elkaar en namen geen risico. Ten slotte gaven we allemaal Noam en Roos een hand en registreerden dat iedereen dat anders doet. Dat was het eind van deze februaribijeenkomst, waar vast nog veel over gesproken wordt.

Trudy van der Haer.

Vordense horeca krijgt nieuwe concurrentie...

De telefoon ging over bij Jan van Ark, het was Alma met de vraag: "Zijn de dames al onderweg naar de kapel voor de WVC?" Waarop Jan antwoordt: " Ooh daar hebben ze helemaal niet aan gedacht". Alma's hart begon al sneller te slaan en in gedachten zag ze de vogel al gevlogen en het beeld van de mooie rijstvelden, waren ondertussen veranderd in grote modderpoelen. Maar gelukkig het was maar een grapje. Dinie had de kip en rijst opgewarmd en was samen met mij onderweg. Aangekomen hebben we snel uitgeladen en ook een plekje in Restaurant "La Kapel" plaatsgenomen. We kwamen terecht in een sfeervolle ambiance met uitstekende gastvrouwen. De menukaart was erg kunstig van opzet en het duurde dan ook even voor iedereen het trucje doorhad. Voor diegenen die het nog niet doorhadden, misschien er zelfs nu thuis nog mee aan het goochelen zijn, volgt hier het menu:

<i>Voorgerecht:</i>	<i>Heldere bouillon met kip en champignons</i>
<i>Hoofdgerecht:</i>	<i>Witte rijst in tropische vruchtensaus</i>
<i>Dessert (niet geheel onbelangrijk):</i>	<i>Apfelstrudel met vanille-ijs.</i>

Laat maar komen al dat lekkers, maar er bleek een probleem te zijn. Misschien wel wegens de recessie, had "La Kapel" te maken met een flink personeelstekort. Maar de gastvrouwen hadden een handige oplossing bedacht. Een interactief diner, waarbij iedereen aan het werk werd gezet. Door middel van namen trekken kreeg iedereen een opdracht. Zo mochten de eersten de glazen vullen, terwijl een paar anderen de bouillon in kopjes konden schenken en uitserveren. Voor de liefhebbers een schepje kaas erin en smullen maar. Weer een paar namen volgden, aan deze de eer om de kopjes af te halen en af te wassen. Ondertussen konden weer anderen het hoofdgerecht opscheppen en uitserveren. Ook dit was om je vingers erbij af te likken. En ook deze borden moesten natuurlijk weer schoon en wel in de kast terug. En zo werden er nog enkele namen getrokken om het dessert en daarna de koffie te regelen. En zoals iedereen weet kunnen vrouwen meerdere dingen tegelijk, dus ook praten en eten was geen probleem deze avond. Verschillende onderwerpen zijn over de tafels gegaan. Zo kom je nog eens wat te weten van elkaar. Zo weet ik nu dat ik niet de enige ben met een angst voor spinnen, maar ook Ria er last van heeft en het haar erg leuk lijkt om met een metaaldetector eens rond te struinen door de Wildenborch. Zo kwam de vraag boven wat iemand nou leuk lijkt om te doen, een wens of iets waar je een kick van zou krijgen. Jannie Sligman wist zelf niet direct wat, maar het lijkt haar in ieder geval niks om "Oale pruttel uut de grond te spit'n". Ondertussen werd er ook nog een evaluatieformulier over de WVC uitgedeeld. Hierop kon je weer je mening over en ideeën voor de WVC schrijven. Sommigen hadden zoveel ideeën dat zelfs de achterkant van het formulier nog werd benut. Dus ook volgend seizoen lijkt nu alweer een afwisselend programma te bieden, maar zover is het nog niet.

Door de kookkunst van Alma, de creativiteit van Henriëtte met de menukaartjes en de inzet van andere dames -ik weet niet van iedereen de taken meer- was ook deze avond weer een geslaagde avond. En natuurlijk ook door alle vrouwen die zijn komen opdagen en hun taken als keukenhulpjes netjes hebben uitgevoerd, was het weer een succes.

!!!!Voor de maand april is ook alweer een heleboel geregeld door het bestuur en dat is tevens de laatste avond van de WVC voor dit seizoen. Aangezien ik eind april ben uitgeteld is de kans erg groot dat ik er niet bij kan zijn. Ik wens iedereen daarom alvast een supergezellige avond en hoop jullie allemaal volgend seizoen ook weer te treffen bij de WVC. En misschien zelfs nieuwe gezichten, het zal leuk zijn.

Groetjes Liesbeth van Ark

Bericht over het park van De Wildenborch

Iedereen weet het, want iedereen ziet het...we zijn aan het baggeren. Na een lange periode van voorbereiding en een wachtperiode vanwege de aanhoudende vorst, is het grote werk eindelijk gestart. Het kleine gele baggerbootje baant zich een weg door de waterpartijen, de bagger opslurpend en uitspuwend door de blauwe buizen baan. Via een buizenbrug over de weg, belandt de modder in het baggerdepot langs de Wildenborchse weg. Het meekomende water wordt vervolgens zoveel mogelijk teruggepompt naar de eigen gracht, alweer via een buizenbrug over de weg.

Met bewondering kijken wij naar de schipper op het bootje, die nauwgezet en voorzichtig met de zuiger de bodem aftast, om geen blijvende schade aan te richten. Het is al met al een grote klus, die natuurlijk niet zomaar is opgestart. Er is veel werk en overleg aan voorafgegaan:

- Zoeken naar het meest geschikte bedrijf om dit werk voor ons te doen. We kiezen voor Klaar Baggertechnieken, na consultatie bij andere baggerprojecten.
- Afwegen: gaan we 'nat' of 'droog' baggeren? Wat is op deze specifieke plek de beste methode, zodat er zo min mogelijk schade ontstaat. De beslissing daarover is duidelijk waarneembaar: er wordt 'nat' gebaggerd.
- Aanvraag van subsidie. Dat is een lange weg geweest, waar ik een Wildenborcher mee vol zou kunnen schrijven... Maar het is gelukt! Het renovatieplan dat wij hebben ingediend, zal voor 75% worden gesubsidieerd, waardoor er 25% door Stichting de Wildenborch overblijft om te financieren. Altijd nog een heel bedrag!
- Mogen we in deze tijd wel baggeren? Er zijn regels van de Flora en Fauna Wet... In overleg met IPC de Groene Ruimte wordt een baggerprotocol opgesteld, dat - rekening houdend met de bijzondere soorten reptielen die in en rond het water leven - een werkroute door de wateren aangeeft. Een paar waterpartijen worden pas na de zomer aangepakt, met het oog op o.a. de groene kikker en de kamsalamander. Ondanks deze zorgvuldige aanpak, krijgen we bezoek van de A.I.D. (Algemene Inspectiedienst), die - na een tip van een bezorgde natuurliefhebber - een kijkje komt nemen. Alles wordt prima in orde en volgens de regels bevonden.

- **Mogelijk gevaar....** Er doen verhalen de ronde dat er munitie in de gracht langs de Wildenborchse weg is gegooid, door terugtrekkende Duitse soldaten in mei 1945. Er zou ook weer het e.e.a. uitgehaald zijn, maar ja...hoe veel? En wat ligt er eventueel nog. En welk risico kan dat opleveren? Ook krijgen wij een verhaal binnen van een groter explosief dat ter hoogte van de berceau in het water zou zijn gegooid, nadat het was getraceerd en opgegraven. Al met al willen we niemand bloot stellen aan gevaar en dus zal er een dezer dagen een onderzoek plaats vinden om vast te stellen of er speciale maatregelen nodig zijn. We zijn benieuwd!

Het hele karwei neemt flink wat weken in beslag. Sommige stukken worden gemakkelijk schoon gebaggerd. Andere waterwegen liggen vol stammen en houtresten en daar moet Bart aan te pas komen. Hij trekt de obstakels op het land, waarna het baggerschuitje verder kan.

We gaan er van uit dat er van baggeractiviteit niets meer te zien zal zijn met onze Open Tuinen Dagen op 23 en 24 mei. Niets meer dan een weiland met inklinkende en opdrogende bagger, waar we wellicht nog iets interessants in kunnen terugvinden.... Misschien toch resten van dat harnas met geraamte, waar in de Wildenborch over gesproken wordt?

We hopen dat onze buurtgenoten af en toe een kijkje komen nemen, vooral ook bij de opengemaakte zichtlijn over de Karpervijver (het Grand Canal, dat 30 meter langer is geworden!), naar de zichtheuvel in het Bosket. En vice versa, natuurlijk! Vanaf het bankje op de heuvel is het zicht op het kasteel adembenemend mooi.

Jennine Staring

'De Wildenborchse Kapel'

Van de Kapelcommissie

Rectificatie

In de vorige Wildenborcher zijn de commissies genoemd die betrokken zijn geweest bij de nieuwbouw van de Kapel. Bij de bouwcommissie is verzuimd de naam van Bart van der Schoot te vermelden. Bart heeft gedurende het hele traject heel veel werk verricht. Zijn naam had dan ook zeker niet mogen ontbreken.

Lezing Ben Godtschalk

Zaterdagavond 28 februari gaf Ben Godtschalk een boeiende lezing over de offshore-industrie in de Kapel. Zoals velen wel weten, was Ben jarenlang kapitein van een offshore constructieschip. De belangstelling voor zijn presentatie was groot, er werd aandachtig geluisterd naar zijn verhaal dat werd ondersteund met fraaie beelden en filmpjes. Ben heeft deze avond geheel belangeloos verzorgd; alle opbrengsten heeft hij beschikbaar gesteld aan de Kapel en dat leverde toch ruim € 200,- op voor de kas. Geweldig!

Staringavonden

De Staringavonden, in het teken van dichter A.C.W. Staring (1767 - 1840), worden dit jaar gehouden op donderdagavond 30 juli en 6 augustus. Na ontvangst in de Kapel volgt een bezoek aan de prachtige tuinen van De Wildenborch. Terug in de Kapel volgt een optreden van het duo "Marianne en Hendrik". Naast veel aandacht voor het leven en werk van de dichter Staring brengen zij sketches en liedjes. Dit jaar is het voor het zesde (en tevens laatste) jaar dat het duo tijdens de Staringavonden zal optreden. Dus wilt u nog een keer van ze genieten, kom dan op 30 juli of 6 augustus naar de Kapel. Kaarten zijn vanaf begin juli in voorverkoop te verkrijgen bij het VVV kantoor in Vorden. De prijs bedraagt € 7,50 inclusief een kop koffie met kruidkoek, kinderen tot 12 jaar betalen € 5,- Aanvang 19.30 uur. De Kapel is open vanaf 19.00 uur.

Schoonmaakrooster

Mei	2 keer:	Hanny Ezerman – Lindsey Mennink – Annie Kruisselbrink
Juni	2 keer:	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Grubben
Juli	2 keer:	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman – Frieda te Lindert
Augustus	2 keer:	Gerda Mennink – Gerda Lindenschot – Henny Zweverink
September	2 keer:	Jenny Nijssink – Gerda Bijenhof – Janny Reintjes
Oktober	2 keer:	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Grubben
November	2 keer:	Diny van Ark – Gerry Kistemaker – Annie Schröer
December	2 keer:	Aly van Arragon – Diny Pladdet – Riet van Ditshuizen

Het is de bedoeling dat vóór de tweede zondag van de maand wordt schoongemaakt vanwege de kerkdienst De tweede schoonmaak in overleg, in verband met verhuur. Janny Sligman doet de ramen en belt u als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent. De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.